

1. časť prvej série

Wolferton Splash

Devätnásty november 1947. Sobáš dvadsaťjedenročnej Alžbety s o päť rokov starším Philipom je na spadnutie. Je to mladý pár ako každý iný – až na jeden detail: Alžbeta, pôvodným menom Elizabeth Alexandra Mary Windsorová, je najstaršou dcérou kráľa Juraja VI. a z tohto titulu dedičkou anglického trónu.

Júl 1947: Korunná princezná Alžbeta a Philip Mountbatten bezprostredne po oznámení termínu sobáša

Jej snúbenec Philip sa honosí zvučnými titulmi: je pravnukom dánskeho kráľa Kristiána IX. a medzi jeho predkami nájdeme tú istú kráľovnú ako v rodostrome jeho vzdialenej sesternice Alžbety. Jeho prastarou matkou bola kráľovná Viktória. Princ je však predovšetkým vnukom gréckeho kráľa Juraja I., a hoci mladý muž dánsko-rusko-rakúsko-anglického pôvodu nevie ani slovo po grécky a do rodnej krajiny vkročí skutočne veľmi zriedka (polovicu mladosti prežil v Anglicku a zvyšok striedavo vo Francúzsku a v Nemecku), stále je *de facto* gréckym princom, ktorý by sa – človek nikdy nevie – jedného dňa mohol stať dedičom trónu.

Ak mal tento príslušník šlezvicko-holštajnsko-sonderburgsko-glücksburgskej dynastie v úmysle stať sa manželom budúcej kráľovnej Anglicka, musel sa vzdať rodového mena, titulu gréckeho a dánskeho princa a národnosti. Je 19. novembra 1947 a v prvej sérii seriálu *The Crown* sa jediným podpisom stáva z Filipa

britský občan s priezviskom Mountbatten. Nosí teda anglickú podobu dievčenského mena svojej matky... Vzápätí ho kráľ Juraj VI. menuje vojvodom z Edinburghu. Nasleduje pevný stisk rúk, cigaretky a potom už hor sa na rozlúčku so slobodou. Philip rozhodne nemá času nazvyš: sobáš s Alžbetou je naplánovaný na nasledujúci deň.

Prvá scéna udáva tón celej série: nič nemožno označiť za číry výmysel, ale udalosti sa striedajú v zrýchlenom slede, všetko je skratkovité, sústreďuje sa a smeruje k jedinému dátumu. A hoci ho nemôžeme nazvať výplodom fantázie, scenáristom slúži predovšetkým ako vďačný prostriedok podčiarknutia charakteru postavy (v tomto prípade Philipa s povestou flamendra). Philip sa v skutočnosti stal britským občanom o deväť mesiacov skôr. Súhlasí aj fakt,

že z nadporučika sa stal vojvoda, k menovaniu však došlo ráno v deň sobáša, teda 20. novembra, nie v predvečer. To znamená, že na rozlúčku so slobodou nemal žiaden čas.

Skutočný hrdina Churchill

V prvej časti sa okrem kráľovnej, jej chorého otca a čerstvého mladomanžela predstavuje štvrtá postava, s ktorou sa stretávame v deviatich z desiatich častí série. Winston Churchill, v tom čase sedemdesiatdvaročný bývalý ministerský predseda je skutočný hrdina: počas druhej svetovej vojny Anglicko pod jeho vedením čelilo a vzdorovalo Nemecku a napokon ho porazilo. Mimochodom, v seriáli vidíme, ako dav ľudí vstávajú, keď prichádza do Westminsterského opátstva, kde sa koná sobáš. Starý líšiak predviedol skvelo načasovaný „nástup

2. časť prvej série

Hyde Park Corner

Na začiatku druhej časti sa opäť stretávame s princeznou Alžbetou, no tentoraz je akási nervózna. Plným právom.

Chystá sa predniesť príhovor na nairobskom letisku, kde práve pristála. Návšteva v krajine by mala byť – ako sa Alžbeta stále domnieva – iba prvou krátkou zastávkou na „ceste okolo sveta“, ktorá ju má cez Južnú Afriku a Austráliu zaviest’ až na Nový Zéland.

Na pleciah v tom čase dvadsaťpäťročnej mladej ženy spočíva neľahké bremeno: celý Commonwealth. Zastupuje a teda predstavuje otca, ktorému nepriaznivý zdravotný stav nedovolil vydať sa na turné osobne. A tak sa trochu váhavým hlasom prostredníctvom princeznej prihovára posluchá-

čom kráľovská koruna. Niekoľkomesačná cesta sa začína krátkym pobytom v Keni, ktorý sa zatiaľ podobná väčšmi na dovolenku než na oficiálnu štátnickú návštevu. Je to naozaj zanedbateľný detail, ale *The Crown* sa mu venuje na obrovskej ploche a divák si môže dosýta užiť obraz šľachtického manželského páru pri stole, kde sa dobre zabáva na úctivom prístupe obsluhy vkladajúcej menšie tanierne do väčších. Realita je taká, že Alžbeta s Philipom

Budúca kráľovná Alžbeta II. s princom Philipom počas návštevy Kene 6. februára 1952

sa v tom čase s obľubou obsluhovali sami a obišli sa bez poskokov.

Súboj na vrchole

Seriál *The Crown* vyvoláva dojem, že Alžbeta s Philipom sa hneď nasledujúci deň vydali na cestu do Treetops Hotel, kde na nich už čakala pôsobivá hotelová suita postavená dvadsať metrov nad zemou v korune stromu. Ako v pamätiach vysvetľuje osobný strážca Jim Corbett, dvojica sa v skutočnosti ocitla v blízkosti hotela na piaty deň kenského pobytu. Učinila zadosť povinnostiam vyplývajúcim z protokolu a vydala sa na dlhú safari po Národnom parku Aberdare. Malá skratka a najmä milá a dobre vyzerajúca lož: manželský pár naozaj prešiel poslednú časť cesty po vlastných a vo vzdialenosti približne desiatich metrov míňal stádo rozrušených slonov, no k dan-teovskému súboju medzi Philipom a jedným z hrubokožcov, ktorý vidíme v seriáli *The Crown*, nedošlo.

Ako uvádza kanál ABC, chladnokrvný postoj páru urobil na očitých svedkov

veľký dojem, ale Philip v skutočnosti nebol nútený odvrátiť hrozbu zo strany zvierat, aby sa Alžbeta so sprievodcom mohli po schodíkoch vyštveráť do bezpečia „chyže na strome“. To sa však dalo tušiť... Naopak, manželia si nedali ujst príležitosť, aby z pohodlia svojho bydielka natáčali zvieratá, ktoré prišli k neďalekému napájadlu, dokonca boli ochotní preto v noci vstať. „Fil-movačka“ ich uchvátila natoľko, že sa budili pred svitaním, aby mohli v natáčaní pokračovať od skorého rána. Taká je skutočnosť, hoci v *The Crown* vidíme, ako Alžbetu

3. časť prvej série **Windsor**

Kráľ je mŕtvy, nech žije kráľovná... a jej strýko! Len čo sa v seriáli (v predchádzajúcej časti) uzavrel osud Juraja VI., už sa tvorcovia hrnú do rozprávania o jeho bratovi Eduardovi VIII., panovníkovi, ktorého vláda trvala veľmi krátko – od roku 1936 do roku... 1936. Tretia časť sa začína pohľadom do minulosti – vysielaním jeho abdikáčného príhovoru v BBC. Muž, ktorý bol kráľom iba desať mesiacov, sa lúči s britským ľudom, lebo sa vzdáva trónu v bratov prospech.

podlomeným fajčením – zastihla vo veku päťdesiatšesť rokov. *The Crown* je príbehom dynastie, o ktorej by sme chceli vedieť, či mala skutočne chuť vládnúť. V seriáli je kráľovská koruna preklatím, ktoré si príslušníci rodu odovzdávajú, a pretože sa jej Eduard VIII. dobrovoľne vzdal, je, pravdaže, považovaný za vinníka a pôvodcu všetkého zla, ktoré postretlo jeho brata a neter. Za vinníka a obeť zároveň. Obeť lásky k neurodzenej žene, navyše – a čoskoro druhý raz – rozvedenej Američanke. Wallis Simpsonová a muž, ktorý je už len vojvodom z Windsoru, sa zosobášia šesť mesiacov po jeho abdikácii a väčšinu spoločného života prežijú vo Francúzsku.

Pokračovanie poznáme. Tým bratom je jachtavý a plachý Juraj VI. a bude vládnuť pätnásť rokov, teda až do smrti, ktorá ho – zdrveného bremenom panovania a so zdravím

To všetko je pravda, lenže vysvetlenie pokrívava. Výrok o šialenej a protizákonnej láske, ktorý v abdikáčnom príhovore vyslovil sám princ (napísal ho preňho jeho priateľ a veľ-

ký romantik Winston Churchill), sa scenáristom náramne hodil, lebo bol predzvesťou Margarétiných budúcich citových drám. V čase uvedenia prvej série zároveň rezonoval vo vtedajšej horúcej novinke, ktorou bolo oficiálne oznámenie vzťahu medzi princom Harrym, vnukom Alžbety II., a americkou herečkou Meghan Markleovou: výhoda na ich strane.

👑 **Láska, ktorá všetko prekoná?**

Skutočné dôvody Eduardovej abdikácie nie sú vôbec až také jednoznačné. Kráľ mal povest' neriadenej strely, panovníka, ktorý nerešpektuje protokol a nie je ochotný podriaďiť sa mu. Okrem toho si len ťažko môžeme predstaviť, že by politické postoje páru neboli trňom v oku kráľovskej rodine a všetkým vysokým predstaviteľom kráľovstva sediacim vo vláde. Prejdime k správe FBI zverejnenej v roku 2002, podľa ktorej mala Wallis Simpsonová mimoriadne blízko k veľvyslancovi nacistického

Eduard VIII. a Wallis Simpsonová v roku 1936

Nemecka v Londýne. Bez ohľadu na to, vojvoda z Windsoru necelý rok po abdikácii a dva roky pred vypuknutím druhej svetovej vojny v rámci cesty po Európe navštívil Adolfa Hitlera

v jeho vidieckom sídle. Správy hovoria, že neváhal a zavďačil sa vodcovi nacistickým pozdravom. A čo je horšie, BBC prišla v roku 2003 s tvrdením, že si želal Hitlerovo víťazstvo nad spojencami a mal v pláne znova prevziať moc vo Veľkej Británii. „Nechcú ma za kráľa, no ja sa vrátim ako vodca.“